

Rikostutkintayksikön lausunto digitalisaation edistämisen ohjelman lainsäädäntöryhmän koonti ja näkemykset digitalisaation säädöstilanteesta ja muutosehdotuksista (POL-2022-149402)

Tutkintayksikön näkökulmasta nopein, tehokkain ja ympäristöystävällisin asiointimuoto olisi esitutkinta-asiakirjojen tiedoksianto suomi.fi -palvelussa, mikä vastaisi asiointia muiden viranomaisten kanssa.

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnasta annetun lain 2 §:n mukaan (13/2003) lakia ei kuitenkaan sovelleta esitutkintaan ja poliisitutkintaan. Lisäksi ETL 11:1 §:n esitutkintapäätösten postittamista koskevassa säännöksessä ja sen esitöissä ei puhuta mitään sähköisistä asiakirjoista, sähköpostittamisesta tai muusta sähköisestä asioinnista, vaan säännös on kirjoitettu ilmeisesti silmälläpitäen perinteistä paperipostittamista. Lainsäädännön tulisi olla sellainen, että suomi.fi -palvelun käyttö ja ylipäänsä sähköinen asiointi säädetään selkeästi ensisijaiseksi asiointimuodoksi esitutkinta- ja poliisitutkinta-asioissa.

Tutkintayksikön näkökulmasta katsottuna digitalisaatio näkyy sähköisten rikosilmoitusten suosion jatkuvana kasvuna. Tutkintayksikön ohjeistuksen mukaan kaikki esitutkintapöytäkirjat ja -päätökset laaditaan sähköisesti allekirjoituksia myöten ja yksiköllä on valmius toimittaa kaikki asiakirjat sähköisesti syyttäjälle, tuomioistuimelle ja asianosaisille ja näiden avustajille. Osa asianosaisista ja avustajista haluavat kuitenkin edelleen asiakirjat paperimuodossa. Sähköisessä rikosilmoitusjärjestelmässä tarjotaan edelleen mahdollisuus asiakirjojen vastaanottamiseen kirjeitse. Olettavaa kuitenkin on, että kaikilla tai lähes kaikilla on nykyään tietokone ja verkkoyhteydet käytössään ja valmius luotettavaan sähköiseen tunnistautumiseen.

Lisäksi sähköisen asioinnin ja sähköisten asiakirjojen lisääntymisen kanssa olisi johdonmukaista ja tarkoituksenmukaista tarkastella mahdollisuutta sähköisen arkistoinnin mahdollistamiseen. Osa sähköisten asiakirjojen laatimisen tuottamasta hyödystä menetetään, kun asiakirjat joudutaan tulostamaan paperille vain arkistointia varten. Lisäksi paperinen arkistointi vie paljon toimitilaa ja asiakirjojen hakeminen sieltä vie huomattavasti työaika.

Helsingissä 2.12.2022

Rikostutkintayksikön johtaja

Rikosylitarkastaja

Markku Heinikari

Rikostarkastaja

Jouni Niskanen